

Szerkesztőség és kiadó hivatal

Piacz. SIMONFFY-ház a város-házával szemben

HIRDETÉMÉNYEK,

Állásajánlások és a kiadás körüli panaszok, valamint a lap szellemi részét illető minden közlemények ide intézendők

Állásajánlások csak ismert kezektől fogadtatnak el.

DEBRECZENI ELLENŐR.

POLITIKAI, TÁRSADALMI és KÖZGAZDASÁGI LAP.

A SZABADELVÜ PÁRT KÖZLÖNYE.

Megjelen n a p o n k é n t, a vasárnap és péntek kivételével.

Előfizetési ár:

Helyben házhoz hordva vagy vidékre postán küldve:

Egész évre . . . . . 10 ft — ki
Félévre . . . . . 5 ft —
Negyedévre . . . . . 2 ft 50
Egy óra . . . . . 1 ft —

Hirdetési díj:

Öt-hasábospettisor egyszeri beiktatásért 5 kr.
Bélyegdíj minden hirdetésért külön 30 kr.
Nyiltér 4 hasábos pettisorért 20 kr.

X. évfolyam. 1883.

Debreczen. Csütörtök, ápril 12.

72. szám.

Budapest, ápril 9.

n— Szerbiának tehát új pátriárhája van a bajai születésű Mraovics személyében, kit vasárnap szentelt fel nagy pompa közt Karlovczán Angyelic, az ő szerb ipeki pátriárchának hagyományos és jogszerű utózá.

Mraovics nem első magyarországi származású pátriárhája Szerbiának. Epen ötven év előtt Obrenovics Milos fejedelem Jovanovics Pétert egy iloki czipész fiát tette meg pátriárchává, — ki Pesten végezte a jogot s Karlovczán a theologiai tanulmányait, s ki 1831-től fogva az öreg Milos titkárja volt, — a karlovczai pátriárcha tanácsára. Így nyerte Szerbia egyik legjobb főpapját, kinek neve ma is még a legnagyobb tisztelet tárgya s ki egész sereg magyarországi tehetséges egyházi férfit hitte be Szerbiába. Ezek egyike volt Mraovics is, kinek vasárnap tették fel ősz fejére Karlovczán a metropolitai síveget. Mraovicsra nagy feladat vár, mert Péter pátriárcha utódja s az ő közvetlen elődje a két év előtt hivatalából kitett Mihály volt, kinek kormányzata alatt a déloroszországi semináriumokban nagyra nevelt panszláv orthodoxia fészkelte be magát Szerbia egyházi életébe s egyházi kormányzatába.

Mraovics feladata lesz, hogy a szerbiai megmetyezett orthodox egyházat és hierarchiát saját czéljainak útjára viszaterelje s eltávolítsa köréből azon elemeket, melyek az ország s királya érdekeit semmibe sem véve legfőbb kötelességüknek azt tartották, hogy a forradalmi panszláv eszmének szolgálatában álljanak. S biz ez nekünk mint szomszéd államnak is érdeke, legfőbb érdeke az magának Szerbiának, mert ma már Szerbiában is egy kis chalvin töredék kivételével mindenki elismeri, hogy az 1877-iki háboru, melybe Szerbiát Aksakov s hívei hajszolták, annak roppant áldozataira semmi szükség sem volt, annak visszanyit Szerbia, monarchiánk támogatása mellett békében is elérhette volna. E háboru indító okai rossz érdekek szolgáltak, midőn Szerbiát a háborura hajszolták.

Szerbiának mostani fennállása óta

egész története azt mutatja, hogy sokkal jobban járt akkor, midőn monarchiánk barátságára támaszkodott, mint akkor, midőn a balkán-félszigeti orosz hódító tervek eszközüül alácsönnyodott le. Ugyanezt bizonyítja Szerbia mostani gyors fölzendülése és az irántunk barátságos és ránk támaszkodó Piracsanác-kormány alatt. A szerb háborgó ellenzék, melyet panszláv tényezők irányzanak, a szerb egyházi kérdésben is kimutatták, hogy szemel előtt nem az egyház vagy állam érdeke lebeg. Ha Szerbia strikeoló püspöki-kara csakugyan a szerb egyház érdekeire gondolt volna, akkor le kellett volna mondani vagy Mihály pátriárcha letételekor, vagy pedig az új egyházi törvénynek a skupesina által történt elfogadásakor. De ezt nem tette; beadta azonban lemondását akkor, midőn e törvényt már Milán király a szentesítésével ellátta, s ezáltal nem a kormányval, hanem a királylyal tette magát kienesztelhetlen ellentétbe. Elmulasztván a szerb püspökök a lemondásnak alkalmas idejét, hivatalukban kellett volna megmaradniok, hogy az új pátriárchával egyetérve megvárják idejét a kánon-ellenesnek állított új egyház-törvény törvényes megváltoztatásának. De hát mint mondtuk, nem egyházuk érdeke vezette őket, hanem a személyes politika s mindenek előtt a monarchiánk ismert barátságos Pirocsanác kormány megbuktatására irányult törekvése.

E helyzetben a szerb kormány a maga belső egyházi bonyodalmának eszmáját csak a magyarországi szomszéd görög-keleti monarchia támogatásával oldhatta meg. Kormányunk előleges beleegyezésével Angyelic pátriárcha biztos szemmel megtalálta a kis utat a zavaros állapotból, s az ez ügybe belejártók sok kényes politikai mozzanat tekintetbe vételével a feltornyosuló nehézségek megoldását vitte véghez, mely minden kifogástalansága mellett politikai és kánon tekintetben a szomszéd királyság könnyen felfogható érzékenységét is teljes számításba vette. E szerint Mraovics pátriárcha fölszentelése Karlovczán történt ugyan, de a további püspöki fölszenteléseket már Belgrádon végzi az új pátri-

archa magyarországi püspökök segédlete mellett. Az Angyelic által végzett barátságos szolgálat ezek szerint nemcsak egyházi hanem egyuttal politikai jelentőségű tény, már annál fogva is, mert az a monarchiánk és Szerbia közti barátságos viszonynak jóhatású következménye.

— A keresztyének és zsidók közti házasságról szóló törvényjavaslat tárgyalását ma kezdte meg a képviselőház igazságügyi bizottsága.

— Baross Gábor közlekedésügyi államtitkárnál, tegnap délelben tisztelegtek a Budapestben székelő valamennyi közlekedési magánvállalatok igazgatói Ivánka Imrénének az észak keleti vasut vezérigazgatójának vezetésével.

— A magyar országgyűlési román-ajku képviselők azon izgatással szemben, mely a román nép körében a középiskolai törvényjavaslat tárgyalása alkalmából mind-egyre nagyobb mértékűt öltött, s újabbban a Királyhágon inenni oláh lakosság közt is megkíséreltetett, mint halljuk, a legközelebbi napokban igen hazafias és meleghangon tartott nyílt levelet intéznek az ország román lakosságához, a melyben felszólítják, hogy ez izgatással szemben viselje magát elutasítólag s hűségét a haza, trón és alkotmány iránt ne engedje megingattatni.

— Gróf Szapáry Gyula pénzügyminiszter, a ki tegnap még Bécsben gr. Kálnoky külügyminiszterrel és a Rothschild-csoport képviselőivel értekezett, visszatért Budapestre, miután Dunajewski pénzügyminiszterrel a szeszadó-reform ügyében — a mint a B. C. értesül — teljes megegyezésre jutott. Vasuti kérdések nem tárgyalattak gr. Szapáry Bécsben tartózkodása alatt.

Annyi a böles, hogy fele is elég volna.

Debreczen, április 12.

—Z.— Csak hiába, de az az újságírónál nincs okosabb ember! Mikor elkezdik tárgyalni a háborut meg a békét, a kormányok és diplomaták helytelen eljárását, a parlamentek kiskorúságát, a tudósok rövid látását és a tudományok hiányosságát sat., azt kellene hinnie az embernek, sőt talán azt is hiszi némelyik, hogy de csak ezeknek az új-

ságírónak lehet ám eszük, mert bezzeg megmondják ezek hogy semmi sem úgy van amint lennie, és semmi sem úgy megy, amint mennie kellene, s így neki mindenesetre jobban kell tudniok mindent, amint azok tudják, akik cselekszik. Plane én ismerek egy magyar lapot, mely sem egy angol, sem egy francia, sem egy német vagy olasz, — fontosabb parlamenti tárgyalást nem hágy szó nélkül, hanem elmondja valamennyinek a maga nézetét és a maga jó tanácsát, amit persze azok, kiknek szól, soha sem tudnak meg az életben.

Mikor Franciaországban az intranzigensek garázdálkodtak, persze minden laphoz szólt, és elmondta a francia kormányval valamennyi, hogy mit tenne ő, ha ő volna a francia kormány. Igaz ugyan, hogy a francia kormány nem volt abban a szerencsés helyzetben, hogy a százezernyi lapnak ugyanannyi tanácsát elolvashassa és kellő figyelmére méltathassa, ámde olvasta az előfizető közönség és az író ezzel ki volt elégitve.

Felhozom pedig ezt azért, mert ismét két oly dolog forog szőnyegen, melyhez a bajok mindent tudóinak és Pithiának hozzá kell szólniok, és el kell mondani nézetüket meg jó tanácsukat: hogy t. i. az illető kormányok, parlamentek avagy államférfiak akkor járnának el helyesen ebben és abban az ügyben, ha ezen és ezenképen cselekednének. A mi lapjaink azonban mégis viseltetnek annyi udvariassággal más országok ügyeinek intézői iránt, hogy nem ostobázzák le őket, azt csupán saját kormányuk számára tartván fenn. —

Ma például az osztrák-magyar, német és olasz szövetséget vették bonczkés alá, és annyira törték rajta a fejüket, hogy t. i. mire való lehet ez a szövetség, hogy végre ők maguk sem tudták megérteni, pedig nem hiszem, hogy az újságírókon kívül lenne politikával foglalkozó ember, a ki ne tudná, hogy Német és Olaszország Franciaországgal szemben, Ausztria-Magyarország pedig Oroszországgal szemben látta jónak e szövetséget. Hanem a lapok ez egyszerű tényt annyira találgatták, hogy végre a magok is bele zavarodtak.

A mi pedig most tartja őket izgatottságban, az nem más, mint az angol parlament határozata a dynamit merénylők ellen. S ezt a nagy böleskedést kellene olvasni,

kergették! Pompás rubinok, rózsacéct színben! Ez egy nagyon ritka kö és csak Ceylon szigetén található . . . A vastag Wertheim gyöngy nyakéke. Valóságos tönkre van tette bukása óta, a mi nem ritkaság egy zsidónál . . . kékese fekete gyöngyök melyeknek értéke óriási . . . Igen, emlékszem, elkergettem azt a fajankót, mert elég bolond volt egyidejűleg feleségének ugyanily ékszeret adni . . . A fülbevalók a márkittól . . . Nem volt gazdag az a szegény Leó, de valódi gentleman. Ama nap után való reggelen, midőn klubjából ki akarták tiltani, szíven lötte magát! Mindegy. Két zafrán hat karátos! elég csinos ajándék egy szegény ördögöl és azt kell hinnem, hogy jól ment a baccara . . . Vély bej smaragdjai . . . Lám, valamennyi jó barátomnak milyen rossz vége lett! Egy napon divánján megfojtva találták, a khedive parancsából . . . Ezek a pompás smaragdok! . . . Oh! oh! ez itt jó nehéz. De mi ez itt, a litvániai király diademje . . . Középen azzal a gyémánttal, mely oly nagy, mint Sancynek a fele . . . Ez történeti gyémánt, kedvesem, melyet a korona ötvösei visszavásárolni akartak tőlem, midőn ez a szegény IV. János férjhez adta leányát. Az igaz, hogy ma már kissé megvénült, de végre is hamis haja ott van még tallérjain és ifjabb képe a postabélyegeken! . . .

És midőn már sokáig beszélt régi történeteit, melyek mind vagy szegényen vagy gyászszal végződtek, Schomberg ismét vissza zárt a ékszereket az ében-szekerénybe, a melyben egy össze voltak szorítva, mint a koporsók egy család sirboltban.

A „Debreczeni Ellenőr“ tárczája.

Az ezüst gyüszü.

Irta: Francis Coppée.

Schomberg asszony Monaco városában majd meghal bánatában és unalmában.

A híres kourtsiane, a ki szépségének alig ártott meg husz évi orgia, érzí, hogy szemel fölött — szemel, melyek annyi bohóság és kétségbeesést beszéltek — minden-nap sürűbb lesz a hályog fátyola. Két évvel ezelőtt vette észre első jeleit e borzasztó betegségnek. Egy szép napon pipere asztalának tükre előtt ilve, úgy látta, mintha arca ritka ködbe volna fűrésztve; másnap ez iszonyú köd még sürűbb volt és Schomberg asszonynak eszébe jutott, hogy ez idő óta gyakran szenvedett fejfájásban, migraineben, hogy olykor panaszokodott, hogy ágráló legyeket, fekete pontokat, pókhálót lát. Tanácsot kért a szemorvosoktól; ezek mindnyáján meg-egyeztek a baj diagnózisára nézve és a tünetek lassan de folyton haladtak előre. Egy napon végre az orvosok az operációt emlegették. De Schomberg asszony gyáva. Ez az asszony, a ki annyi szerencsétlennek okozott szomorúságot, fél a fájdalomtól; a kéj bűnei által eltompított, megromlott idegei felébrednek és fellázadnak arra a gondolatra, hogy egy aczéleszköz érintse őket, gyáva ő, a kiért Royaumont hercege, egy husz éves gyermek, a kit elbolondított szerelmével, meghalt egy spadassin becstelen kardja által.

Visszautasította az orvosokat és hagyta, hogy a betegség befejezze művét. Ma már Schomberg asszony majdnem teljesen vak.

Schomberg asszony nyaralója a legszébb és a legjobb helyen van a paradicsom ama zugában, melyet Monacoak neveznek. Az arra menő s kuszó növényekkel befutott rácszat között meglátja a verandát rózsaszínű függönyeivel, és azt képzeli, hogy ott boldogságnak kell honolni. De Schomberg asszony halálosan szomorú: a virágokat csak illatuk után ismeri meg, és a földközi tenger csudás azurját csak a ritmikus hullámverés juttatja eszébe. Miután már annyit élvezett minden érzékével, csak arra az egyre gondol, melytől megfosztatott. Ha bokrétát kap, egy pillanatig beszívja illatát, azután dühösen eldobja. Az utolsó szeretőt is, a ki valamely szeszélyre ingerelte, — azt a lengyel zongora játszó, aki elaltatta melankóliáját szép keringők improvizálása által, — elkergette azon a napon, midőn nagyon közelről nézvéen kék színű szemébe, nem tudta többé megkülönböztetni tekintetét. Midőn ő a bolond Grégoresco, egy régi hospodar fia, — az egyetlen, aki nyilván karját meré nyújtani — a kaszinóba vezette, kimegy onnan, mert megzavarta a zaja az aranyának, melynek nem láthatja többé fényét és egy pillanatra sem ül le trente-et-quarante asztalhoz: ő, a ki annyiszor vesztett és nyert ezen a szerencsejátékon.

Mindazonáltal Schomberg asszony fé-
vaksága meg megengedi lánia a nagyon fé-

melylyel lapjaink ezen határozatokat fogadják és megbirálják, hanem végtére is oda lyukad ki valamennyi, ahoza már az angol parlament is eljutott, miszerint nem tudja hogy mi lézzen a szigorú törvényeknek eredménye.

Az az, hátha az angol parlament még is tudja? mert igaz ugyan hogy a dinamit forradalom még csak most kezd divatba jönni, de hogy ne lehetne tenni ellene, az nagyon szomorú kilátás lenne mind az államokra, mind a világ társadalomra nézve. Mert hiszen akkor kellene tenni az állami és társadalmi rendről. Ha egy csomó csirkefogó állami követeléssel állna elő, azt a dynamittól félelemben meg kellene nekik adni; csak kívánni és követelni kellene, de megtagadni nem lehetne, mert mindjárt elő állna a dinamit. És ezzel vége lenne minden további rendtartás és államhatalomnak. — De miután, hogy az emberek a büntetésről mégis félnek, és mert a társadalmi és állami rendet a büntetéstől való félelem tartotta fenn eddig is, tehát hihetőleg az fogja fenntartani ezután is. Mikor tehát az angol parlament a dinamit merénylek ellen a legszigorúbb törvényeket hozta meg, talán mégis tudta, hogy mit csinált, s a következmények alig ha be nem fogják bizonyítani, hogy ez lézzen annak a legezelszerűbb orvosága.

Országgyűlés.

— A képviselőház —

Budapest, április 11.

A középiskolai javaslat részletes tárgyalását folytatta a ház ma a II. fejezettel kezdve, mely az igazgatás és felügyeletről szól. Az eredeti 27, most 28. §-tól kezdve a §§. több-kevesebb módosítványval mentek keresztül. Legfontosabb az, hogy a 32. §-nál a felekezetekre való tekintetből a 8, 6, 4 osztályú középiskolák tanárainak száma 10, 7, 5 tanárban állapított meg (a javaslat szerinti 12, 8, és 6 létszám helyett).

A javaslat 30. §-a Berzeviczy indítványára kihagyatott s a 31. §. nagy esodaként észrevétel nélkül fogadtatott el.

A 35. §-nál Csiky Kálmán és Kovács Albert melegen szólaltak fel a középiskolai tanárok számára felállítandó országos nyugdíj-alap iránt s Kovács e tekintetben határozati javaslat útján is kívánta utasítani Trefort minisztert, kinek megnyugtató nyilatkozata után azonban a határozati javaslat visszavontatott. — Holnap a 36. §. következik tárgyalás alá.

Végül Turgyoni terjesztette elő interpellációját a regale megváltása tárgyában, melyre Tisza Kálmán azonnal válaszolt. Azt felelte, hogy a kormány, ígérete szerint foglalkozik e kérdéssel, s ha javaslatot ez állásukban nem nyújt be, annak oka az, hogy az országos pénzügyi viszonyai — amiből egyre javulnak — még nem olyanok, hogy az újabb hit-hűvéletet igénylő megváltás előnyösen eszközölhető lenne. A választ úgy a ház, mint az interpelláló tudomásul vette.

A debreczeni kerületi bizottság a budapesti országos kiállításán.

Budapest márcz. 12.

Az 1885-iki budapesti országos kiállítás bizottsága a kerületi és helyi kiállítási

bizottságok szervezési szabályzatát a következőkben állapította meg:

Az 1885. évi Budapesten tartandó országos kiállítás ügyének vidékenkénti előmozdítása végett, kerületi és helyi bizottságok szerveztetnek.

A kerületi bizottságok felállításának: 1. Aradon, 2. Brassóban, 8. Budapesten, 4. Debreczenben, 5. Fiumében, 6. Kasán, 7. Kolozsvárt, 8. Miskolcon, 9. Nagyváradon, 10. Pécsen, 11. Pozsonyban, 12. Sopronban, 13. Szegeden, 14. Temesvárott.

A debreczeni kerületi bizottság hatásköre terjed a debreczeni kereskedelmi és iparkamara területére, Bihar megyét és Nagyvárad törv. hat. joggal felruházott városát kivéve.

Elnöke a városi főispán; alelnökei a debreczeni kereskedelmi és iparkamara és a hajdumegyei és debreczeni gazdasági egyesületek elnökei. Tagjai: 1. a kereskedelmi és iparkamara alelnökei, összes iparosztályi tagjai és titkára; 2. a fentnevezett gazdasági egyesületek alelnökei, választmányi tagjai és titkára; 3. a kerület összes közgazdasági előadói; és 4. a földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi m. k. miniszterium által kinevezett 10 tag.

A kerületi kiállítási bizottság feladata. 1. A kiállítás iránti közérdeklődést ébresztési és terjesztési, a kiállításban való részvételre az illető kerület versenyképes iparosait és a gazdákat serkentési és részvétel esetleg buzgó iparpártolókat előzetes megrendelési által lehetővé tenni.

2. A helyi bizottságok szervezése. 3. A bejelentési ivatek kiosztási és azokat beérkeztük után a központi kiállítási hivatalnak csoportok szerint beosztva beterveztetési.

4. A részletes utasításokat a kiállítókkal megismertetni.

5. Ugy a bejelentések beérkeztekor mint a kiállítási tárgyak elkészítésekor az előírálatot gyakorolni.

6. A beküldendő kiállítási tárgyakat összegyűjteni és előnyös elküldetésükrol gondoskodni.

7. A katalogus szerkesztésénél megbízható adatok gyűjtése által segédkezni.

8. A kiállítás befejeztével a visszaérkező tárgyakat az illetőknek kiszolgáltatni.

9. Általában az országos bizottság felhívására és utasításai szerint eljárni.

A vidéki helyi bizottságok a kerületi bizottsággal állanak közvetlen összeköttetésben és utasításaitól atól veszik.

Ha az ily helyi bizottság a kerületi bizottság intézkedései és utasításai által sértve érzi magát, vagy ez által a kiállítás eredményeit veszélyeztetettnek véli, joga van panaszait a kerületi bizottság útján az országos bizottsághoz egyenesen is előterjesztetni.

Az országos bizottság ellenőrzi a kerületi és a budapesti helyi bizottságok működését, indítványai föltt határoz és azokat részletes utasításokkal látja el.

A kerületi és helyi bizottságok határozataikat általános szótöbbséggel hozzák, szavazatok egyenlősége esetén az elnök szavazata dönt.

Az ülésekről a tagok az elnök vagy helyettese által tárgysorozat közlése mellett írásbeli meghívás útján értesítettnek.

A kerületi és helyi bizottságok üléseiről jegyzőkönyvek vezetettek. E az elnöke a bizottságok saját kebelökből egy vagy több jegyzőt választanak.

A jegyzőkönyveket az elnökön és jegyzőkönyvön kívül az ülésen előre kijelölt két tag hitelesíti.

Mailáth meggyilkoltatása.

A legérélyesebb vizsgálat az elfogott Berekcs, Jávör és Pitély ellen sem bírta rá ezeket, hogy beismerő vallomást te-

fiu nagyon elfogadható férj volt. De hát mindakketten összevadás nem kerestek naponkint nyolcz frankot. Hogyan lehet háztartást berendezni ily szegényen kereset mellett. A leány visszautasította az ajánlatot. A faubourg Pasionniéren történt, midőn egy dohányárus boltja mellett haladtak el; hirtelen megállt, s így szólt az inasához: „Lássa, nem kell többé hazakísérnie Jean Baptiste ur... Határozottan, és „nem!” Egy héttel később társnőivel az Elyzée Montmartre-ra ment és szeretőt tartott magának.

A szegény Jean-Baptiste! ismét egy, a ki reá nézve meg volt halva! Hat hónappal később, midőn e leány, — hogy mulik az idő! már grisette volt, a fiut halva találták egy széken, mellette egy papírt és szavakkal: „Meghalok Virginia miatt, a ki iránt erőmet meghaladó bátorsággal éreztem.”

Schomberg asszony arca — a vén vak courtesane petyhüdt arca, — még sötétebb lett, mint rendszeren; visszaejtje az ezüst gyűszűt a szekrény fenekére.

— Nos hát asszonyom, ismétlé a szobaleány buta nevetésével... nem lehet hat meg tudni... hogy kicsoda az az izé...

És Schomberg asszony, hirtelen becsován a szekrényt, halk hangon és a külváros kijeltesével, melyről nem tudott leszkönni így válaszolt:

— Az? ... az semmi... az ifjúságom!

gyenek Mailáth meggyilkolását illetőleg. — Mind a hárman makaesul tagadják a részvételt a gyilkosságban, de a vizsgálóbíró minden kihallgatás alkalmával fogas kérdéseivel oly zavarba hozza őket, hogy egyik ellenmondásból a másikba keverednek.

De ha az országbíró meggyilkolását illetőleg a vizsgálóbíró nem is tud menni szemire az elfogottakkal, más irányban mégis ért oly eredményt, melyre hiába áhítozik évek óta a budapesti rendőség. Kiderítette az eddigi vizsgálat, hogy az elfogott Jávör, Pitély, azután Spanga és még több urasági oseléd egy jól szervezett betörő bandát képezett itt a fővárosban, mely nem egy betörést és rablást követett már el.

A mai kihallgatás alkalmával Jávör és Pitély bevallották, hogy ők követték el a soroksári postarablást Spanga társaságában. Erről az ügyről a vizsgálat veszélyeztetése nélkül bővebb adatok nem közölhetők, csak még annyit, hogy a betörő bandának a feje Spanga Pál volt. Bírósági körökben most azt hiszik, hogy a Landauer féle betörést is a Spanga bandája követte el.

A vizsgálóbíró különben erősen bízik, hogy az elfogottak, kik máris roppant módon ki vannak merülve és megtörve, egy pár nap alatt tőredelmes vallomást fognak tenni. Különösen áll ez Berekcs nézve, aki a tagadásban annyira megy, hogy a leglényegtelenebb részleteket is tagadja, a mi által azám rendszeren a legnagyobb ellenmondásokba keveredik, ami oly roppant zavarba hozza, hogy a bíró gyakran azt hiszi, hogy rögtön őszinte vallomást fog tenni. De egy-két percznyi belső küzdelem után rendszeren csak ennyit mond: „Én ártatlan vagyok!” és meredten maga elé bámul.

Borzasztó katasztrófa a tengeren.

A Sandwich szigetek közelében történt borzasztó szerencsétlenségről hoz kimerítő jelentést egyik bécsi lap, egy volt osztrák tiszttól, ki jelenleg Kalakaua király udvarában, Honoluluban foglal el kiváló állást. A közlemény így hangzik:

F. évi február elején Honolulu főváros közelében horgonyt vetett a „Royal Albert” nevű csinos angol hajó, mely 70 ágyúval van felszerelve. Pár nap múlva a kapitány elhárította, hogy a saját, valamint az épen ott horgonyzó többi hajók tiszteji, ugyszintén a városban élő sok barátja részére a hajón ünnepejt rendez.

Ezelra a hajót pompásan feldiszlítették s a felső fedélzetet egész hosszában nagy-szerű báteremmé alakították át, a falakat aranyhimzetű bársonyövek borították; a pohárszékek csakony tündököktek az arany és ezüst edényektől; volt köztük egy drágakövekkel ékített váza is, melylyel a szultán ajándékozta meg Sir Benjamin Alstont, a hajó kapitányát; a padlózatot és lépcsőket drága perzsa szőnyegek borították; ugy hogy aki a hajóra lépett, azt hitette, hogy egy fejedelmi lak bátermében van.

Mig a zenekar játszott, hosszú sorban jöttek elő a meghívott vendégeket szállító bárkák; mindenki sietett a fényesnek ígérkező mulatságra, melynek a leggyönyörűbb idő kedvezett. Az égen egyetlen felhő sem mutatkozott s a halál mégis ott leskelődött már a keij-örömitas vendégek között.

Nem a legégyeség lazad fel; a tisztektől az utolsó hajónasig mind meghalni kész derék kapitányáért. Schol a legkisebb esorba a hajón. A löporkamara háromszorosan van elzárva s a bejáratokat kettőzetett őrség tartja megszállva. Csak a langy zefir sutog szomorú dolgokról... De ki értené a zefir hangját!

Vagy két órára a bál megnyitása után támadt délnyugat felől; a tánczosnók égő orczának oly jól esik a gyenge fuvalat. Hogy a tenger tükrét is ringásba hozza, ki veszi azt most észre! S e fuvalat, mely alig lát-szik elég erőnek egy aeolharfa hurjait rezgésbe hozni, mégis száznak okozta szomorú vesztét... Elég erős volt az óriás alkotmány egyensúlyát pár vonalnyira megzavarni, ugy hogy a nehéz fedélzeti ágyúk, melyeket — helyesinálás végett — félre toltak, de le-szögeznii elmulasztottak, egyszer csak villám-sebességgel az ellenkező oldalra gördültek alá s a „Royal Albert”, azon szemplanatban oldalára fordult.

Egyetlen szivszaggató rémkialtás hangzott fel s a visszhang száz és száz halkoldó jajszavát vitte meg a szomszédhajók és az elrémült partlakókhoz. Mire ezek menteni siettek, a Royal Albert báli díszbe öltözött közönsége felett összecsaptak a hideg hullámok, — a szörnyű katasztrófa teljes volt. Az elmerült hajón volt 347 főnyi közönségből csak negyvenen menekültek meg, köztük e közlemény írója is.

Napi hírek.

(TÁJÉKOZTATÓ.)

Naptár. Péntek, április 13. Róm. kath. Hermenegild, Ida — Prot. Hermenegild — Görög-orosz (Április 1.) Egyipt. M. — Nap két reggel 5 ó. 16 p., nyug-szik 6 ó. 46 p.

Nánási vasut ügyében értekezlet április 14-én d. u. a városbáza nagy termében.

Tisza szabályozási társulat társaságának ülése április 12-15-ig délután a városb. nagytermében.

A nöegyelt választmányi ülése a városbáza nagytermében április 15-én d. u. 8 órákor.

Szinügyi-egylet gyűlése április 15-én d. e. a városbázán.

Kataszteri kerületi gyűlések április 16-19-ig a városbázán.

Tiszaszabályozási közgyűlési április 20-án a városbázán nagytermében.

Orvos gyűlés: egyelt közgyűlése április 21-én.

A Tisza balparti beviztervezet ügyében értekezlet április 22-én d. e. 9 órákor a városbázán.

A debr. reform. egyház tanácsa 1883. dik évi április hó 14-dik napján d. u. 3 órákor nevelési biz. ülést tart. Tárgy: Árvák fel-nevelése, egyháztanácsai és iskolaszéki vé-gések.

— Horváth Arnold a szintársulat új tenoristája, ki eddig a győri szintársulat tagja volt, szombaton érkezik városunkba, és hétfőn ápr. 17-én lép fel először a „Körne-villi harangok” kedvelt operettében. Szerp-letett Vadnay Vilma k. a. fogja ját-szani.

— A nagyerdei lövöldét mint biztos forrásból értesülünk, már vasárnap megnyit-ják, s ezzel a nagyerdőn kezdetét veszik a tavaszi mulatságok. Az idő is valahára meg-enyhült, ugy hogy már a kellemes reggeli és esteli sétákat is meg lehet kezdeni.

— Abonyi Gyula ur, színházunk egyik kedvelt tagja, április 18-án, szerdán tartja jutalomjátékát. Színe kerül a „Tiszteletes ur keservei” jó kedélyű vígjáték. Előre is felhívjuk rá közönségünk figyelmét.

— Színházi hírek. Érdekes színházi hét lesz a vásár hete. Három ujdonság kerül előnyösán színe. Kedden gyermekelőadás lesz, mely alkalmossal a Borszem Jankó kerül színe. A második ujdonság lesz Csiky Gergely legújabb társadalmi színműve „B o z ó t i M á r t a”, mely 21-én, szombaton és mindjárt másnap, vasárnap Ditrői Mór új népszínműve a „C s á n g ó k” adatik, mint harmadik ujdonság. Igen szép volna, ha közönségünk is kellőleg tudná méltányolni igaz-gatónk törekvését, mely nem riad vissza üd-ozattól, csak hogy újat nyújthasson.

— Vadnay Vilma kisasszony jutalom-játéka, mint örömmel értesülünk, csakugyan oly fényes lesz, minőt szeretett művésznők megérdemel. A helybeli virágkereskedésekben szebbnél szebb koszorúk és csokrok rendel-tettek meg számára, azonkívül más meglepe-tésekről is gondoskodva van, szóval a közön-ség mindent elkövet, hogy haláljának és sze-retetének minél imponásabban adhasson ki-kifejezést. Igen gyönyörű koszorút látunk N a g y A m á l i a virágkereskedésében, melynek pompás virágos kék szalagján e sorok olvashatók:

Ezer koszorút kötne még kezünk,
Ha itt maradnál, s dalolnál nekünk!

— Szintársulatunk Bécsben. Oszoray József, ki néhány év előtt a Bécsben működő kolozsvári szintársulatnak impressariója volt ez idő szerint városunkban időz és al-kudozásokat folytat Kreesányi urral, melyek esetleg arra az eredményre vezethetnek, hogy Kreesányi ur a nyár egy részét társu-latával Bécsben tölthetné. Ugyanez ügyben megkezdődött a távirati alkudozás a Carl-színház tulajdonosával is, ki néhány előkelő bécsi ház kívánságára hajlandó volna társu-latunkat a Carl-színházban szerepeltetni. Ha az alkudozások a kívánt sikerre vezetnek, ugy Kreesányi ur már május hó végén Bécs-be megy társulatával.

— Felakasztotta magát S z ü e s t v á n n é helybeli napzsámónő, kinek ez ün-gyilkossági szándék élte 68-ik évében jutott észébe.

— Ha a pap csokolózik. F. ur egyik legkedveltebb lelkesze Londonnak. Szónokla-tait nagyon szeretik kivált a nők. Nem tud-juk azonban vajjon a beszédek tartalmassága vagy a pap deli alakja hat-e jobban, de any-nyi bizonyos, hogy a tiszteletes ur a nők kegyeneze. Néhány nappal ezelőtt meglátog-atta egy csinos fiatal leányt és megkérte, hogy lelki vigaszában óhajt részesülni, de sa-ját lakásán. A tiszteletes ur kötelességének tartotta megjelenni a kitűzött napon a mi-kor a leány nyakába borult és pirulva meg-vallotta, hogy forró szereti. A pap kinos zavarba jött, de a leány kijelentette, hogy egy csókjával is melegezik. Ennyit a pap nem tudott töle megtagadni. Másnap a lel-kész levelet kapott, a melyben egy cabinet-fénykép volt, azon magát és a hölgyet látta leányképezve, a mint csokolóznak. Azon ki-vül a leány értesítette, hogy még 11 ily fény-kép van a mit 500 firtét felajánl neki, kü-lönben más véteket fog keresni. A pap va-lószínűleg megadja az 500 firtot az ügyes csalónőnek.

— A királyné haja. A „Figaro” ma érkezett számában a következő történetét olvassuk: Ausztria-Magyarország királyné-jának rendkívül hosszú, dús hajzata van, melynek rendezését néhán, egy udvari fod-ráznál felügyelete alatt álló leány szokta vé-gezni. A fodrásznői állás az udvarzál bizo-nyos tekintetben bízalmi állás. És nagy meg-tiszteltetés e „hivatalt” elnyerni. Az utóbbi években egy stájer nő viselte e méltóságot, kit rendkívüli ügyessége miatt nagyon meg-kedvelt a királyné. Ez az asszony arra hasz-nálta fel állását, hogy a fésülés közben ki-hulló hajszálakat a legnagyobb gondnal ösz-szegyűjtögette s mikor már egy pár év múlva volt annyi haja, hogy kitélt belőle egy fonat: eladta azt néhány ezer forintért egy gazdag anglusnak. De aztán egyszer nyilvános helyen dicsékedett a dologgal, és így jutott az a királynénak tudomására. A fodrásznő a királyné személye iránt tanusított e tiszteletlenség miatt, rögtön eltávolították az ud-vartól.

— Szívtelen anya. Izzalmas büneset van jelenleg tárgyalás alatt a szikszoji já-

rásbírósg előtt. T. dászi nőnek az ével-gyermeke született, még csecsemő korá-ban január 29-én ikreket február 12-én, a má-később meghalt; s a később elhalál az utóbbiak elhalál-mert az anya azt e-ügyben azonnal vizs-folyamán kiderült, h-mekét, a szívtelen-meg. A holttestet fe-vizsgálat is igazolta-telen anya ellen a s-tőn megindította a

— Hogyan ke-gezni. A táviró postától az által, h-egy más mellett, a t-egyas után közvetiti-nyauval ellátott küll-egy izenetet vihet. távirati levelezés al-vés szó! Mind rövi-annál több sürgöny-szállítani. Van tehát-melyet meg kell tar-rövidség kedvéért n-könnyen érhető vo-rúlni kell a főslegel-számokat, melyeké-között betűkké-zárjel között betűkké-az idő meghatározás-rozottabb jelzőkkel-hagyjuk el, ha kérd-kérőjelt. Az ily sá-waggon repezett na-másképp magyarázha-kép. Ábóll, hogy „h-a várakozó nem tud-éji vonatra száll-e a-csak másnap érkezik-tulságos fukarkodás-egy-egy szó kihagy-ugyanis általánossá-távirati díj husz s-azontul csak egy sz-lyt megbírságoly-díj egyforma s mind-nincs ok erre a re-mégis tényleg azt-kik nem krajczárok-ki haszontalanul mi-vegeszélés néha egy-ritésá kedvéért tör-esakugyan kisütik, volna szerkesztienők

— Hogy teszi-lök portásait. A gy-mindig Bécsben tart-ottani rendőrségben, a vendéglősöket, mih-mely s vagon bizte-kules-probákat tett. egy-egy detektív a p-mu szobájának (talál-mot) vagy egyszerű-leten levő lakásának-sikerült is, gépiesen-tás egy kulcsot s es-midőn a detektív fel-hordta gondatlansá-g-vül nagyobb elővigy-illető vendéglősöket.

— Sötét törté-negy párisi kórházbel-zába vitték, hogy ot-tégét, ki után egy h-örökségre várt. Miel-kiszemelt áldozathoz-egyik rokona magán-helyezte. A szomorú-mai részletei vannak-azokat egyelőre el-h-keverő orvost és h-

CSAL

A rózsák

— T- Az ültetés leg-t a rózsaművelésnél ve-tés hiányos volt, a-mily kitűnő és a fá-nalul fűstbe megy. tenyészése az ülteté-eszközöletik kellő-g-a róza csak nyomó-jára is kénytelen tő-datnak tartjuk tehát-kozzólag egy pár jó-t-ezt kérdések és fele-k M i k é p e n k z s a s z á m á r a . A talaj, melybe a ró-se felette nedves, se-tőleg laza és puha. s-szükséges előkészite-az egyes növények f-a kevés fáradságot, s-megkiván. Ezt leg-fel kell ásni és rigó-föld alól, a hidegebb-jőjön. Még jobb a ro-volitani és composita-helyettesíteni. Jó le-közé jól elkorhadt-ily módon a gyöker-det, bő táplálékot-hantolt talaj a ned-tartja.

VASUT.

Debreczenbe érkezik:

Budapestről	érk. d. e. 3 ó. 45 p.
"	" d. u. 3 ó. 19 p.
Szatmárról	" d. e. 11 ó. 27 p.
"	" e. t. 8 ó. 30 p.
Kassáról	" d. e. 11 ó. 42 p.
"	" e. t. 8 ó. 07 p.

Debreczenből indul:

N.-Váradi-B. pest felé	d. e. 11 ó. 57 p.
"	" e. t. 9 ó.
Szatmár felé	d. e. 4 ó. 15 p.
"	" d. u. 3 ó. 49 p.
Kassa felé	d. e. 7 ó. 57 p.
"	" d. u. 3 ó. 39 p.

Felelős szerkesztő és kiadó lapfőnöke:
Vértési Arnold.
Főmunkatárs: **Karczag Vilmos**

Nyilt-tér. 1883-iki

FRISS TÖLTÉSÜ
szólyvai, polenai és luhi
Erzsébet ásványvizek
díszesen kiállított üvegekben megrendel-
hetők:

Munkácson és Nyiregyháza
a központból. a főkraktárból.
Marsalkó Károly,
munkácsi uradalmi ásványvizek birtokosa.

MATTONI-féle
BUDAI KIRÁLY
KESERŰFORRÁSOK
Deák Ferencz-forrás, Hunyady Mátyás-forrás,
Szt.-István-forrás, Gróf Széchenyi István-forrás
Mattoni és Wille, Budapest.
Kapható minden gyógyszertárban és ásványvíz-
kereskedésben.

Lakás változtatás.

Tisztelettel értesítem a nagy-
érdemű közönséget, hogy la-
kásomat n. csapó-utcáról n.
hatvan-utca 1564-ik számú
házunkhoz tettem át.

Dr. DUSÓCZKY PÁL
orvos sebész, tudor, születés.

Egy olékelő nő angol családból, kinek
megyei képességi engedélye van ohajt itt hely-
ben letelepedni és nyelvekben úgy mint
Zongora kezdőknek,
rajzban, órákat adni angol, francia
és németben, mindentéle
kézi munkát,
ruha szabászatot. Kegyes pártfogást kér.
Ertekezhetni czeglet utca, Martinyi Lajos
fodrász üzletében.

Tiszta faju magburgonya eladó.

ROZSA és COMPTONS SURPRESE kék
vagy meglepő,
Windt Frigyes.
Kandia-utca 2531 sz. házánál.

Hirdetés.

Geiger Ignác csödtömögéhez leltá-
rozott s a Tisza-bank mellett levő Ke-
nesey féle ház alatti bolt helyiségben
található összes a papir üzlethez tartozó
árakat csödtömögési felhatalmazás folytán
é h 13-tól kezdve a rendes üzleti órák-
ban kiárurolom. — Ezt azon megjegy-
zéssel hozom köztudomásra, hogy ezen
üzletben különösen nagy mennyiségű pa-
kolópapír és papirzacsó van, s az a
legjutányosabb áron kapható.

Nagy Sándor
ügyvéd
mint csödtömögőndök.

kiszáradástól többé tartani nem kell. A fel-
állítás után a fatüvével levő földet jól le kell
nyomkodni, mert a lehajlítás által a gyöke-
rek könnyen meglazulhatnak. Az alacsony ró-
zsák föld befedéssel védjük meg a kiszára-
dástól.

A tavaszi ültetésnél ugyanazon előké-
születekre és eljárásra van szükség, mint az
őszi. Csak hogy akkor nagyon kell vigyázni,
hogy száraz időben ne ültessünk, mert a
kiszáradás veszélye most sokkal nagyobb,
mint ősszel, mert ilyenkor már hajtának és
hamar elhálnak. A szükséges nedvességet
tavasszal az egész koronának esővízzel be-
feekendése és beárnyékolással adhatjuk meg;
a befeekendésre mindig estét válasszunk. Ha
igen rossz idő uralkodik, tanácsos az ültetést
kissé elhalasztani, a halasztás tartama alatt
pedig a becsavargatást vagy beföldelést ve-
hetjük alkalmazásba. Kevéssé szelid éghaj-
lattal bíró vidékeken sokkal több eredmé-
nyel lehet eljárni az ápril közepén végezett
ültetéssel. Ha ilyenkor a rózsákat vagy két-
három télen át jól ellátjuk nedvességgel, ren-
desen szépen tenyésznek, úgy, hogy nyáron
még szép virágzatot produkálnak.

Ha trágyázásra van szükség, ez az őszi
ültetés után vagy tavasszal végezhető, úgy,
hogy a trágyát a fa köré rakjuk, de úgy,
hogy ehhez hozzá ne érjen s inkább a gyö-
kereket mellé mint azok fölé jöjjen. A későbbi
trágyázásnál a gyökereket nem kell oly félve
kezelni.
G. K.

KÖZGAZDASÁG

Köbányai sertesüzet.

A sertesüzetekedelmi csarnok jelentése.

— április 11.

Ké-zlet és vevők hiányban az üzlet cse-
n. — Magyar űr: nehéz 59—60, fiatal ne-
hez 62—62½, közép 58—60, könnyű 55—57.
Szedett nehéz 58—59, közép 57—58, könnyű
56—57. — Romániai bakonyi nehéz —
átment, közép 56—58½, átment, könnyű 54—
56 átment, eredeti nehéz — átment, kö-
zép 52½—54½ átment. — Szerbiai nehéz
60—61 átment, közép 58—59 átment, könnyű
56—58 átment. — Hízó 1 éves élőszuliban
4% levonással 51—56, 2 éves — — — — — Az
árak hivatal sertesüzetnél páronként 45 kl. és
4% levonással kilogrammonként értendő Romá-
niai és szerbiai sertesüzetnél, melyek mint át-
mentiek adtak el, a vevőnek páronként 3
arany forint van fejében, megtérítetik.

A budapesti gabonátörzsde jelentése.

— Budapest április 11-én —

A mai gabonátörzsden lanya irányzat
uralkodott. Buzát gyengén ugyan, de sürgősen
kínáltak, a malmok ellenben tartózkodólag vi-
selkedtek s így a forgalom csak mintegy 8000
mmászára szorított, mely mennyiség 5 krali
olcsóbban kelt el.
Legmagasabb ár volt 82 k. tiszavidéki bu-
záért 10.65 ft, legkisebb ár pedig 74.8 kil.
oláh búzáért 8.60 ft.

Hivatalosan jegyeztetett.

Szokványbuzza tavaszra 9.75—9.78 ft
Szokványbuzza őszre 10.07—10.10 ft.
Bánvági tengeri május-juniusra
6.50—6.52
Szokvány zab tavaszra 6.60—6.52
Szokvány zab őszre 6.55—6.60 ft.
Káposztaropca z auguszt.—szep-
tember 14½—14¾.

Legujabb.

(A „Debreczeni Ellenőr” eredeti táviratai.)

Budapest, ápril. 12. A képviselőház
mai ülésében a pénzügyér két törvény-
javaslatot nyújtott be az 1880-iki közös
zárszámadás alapján Magyarország által
utólag fizetendő 936,712 ft. 94 kr. és
az 1882 megszavazott 723,251 ft. 42 kr.
tárgyában. A középtanodai tjavaslat rész-
letes tárgyalása folytatott. A Szt.-Ist-
ván-társulat az egyetemi templomban
Majláthért gyászistentiszteletet tartott. A
szertartást Ipolyi Arnold végezte fényes
szertartással. Megjelentek a család, Szt.-
István-társulat, számos vendég, Haynald,
Pauler.

Prága. A rendőrigazgatóság Spanga
arczképet mindenütt szétosztotta.

DEBRECZENI SZINHA Z.

Bérlet.

160. szám

Péntek ápril 13.

A kis szórakozott.

Vigjáték 3 felv.

Szombaton ápril 14.

Krecsányiné jutalmára bérletben:

Fertálmagnások.

Vigjáték 3 felv.

Mikor ültessünk? Az ültetést leg-
jobb akkor megajteni, mikor a növény nyu-
galm állapotban van, azaz ősszel, mielőtt
a tenyészést meg áll, tehát az időjárás-
képest október végén és novemberben, vagy
tavasszal, mielőtt a rózsák még új élet-
re ébred, tehát február végén, március-
ban vagy áprilban. Néha még májusban is
jó sikerrel lehet ültetni. Ily késő ültetésekor
azonban a növényeket a korai kihajlástól
kiasás által meg kell óvni. Ha a rózsát az
említett időszakon kívül ültetjük át, életké-
pesége csökken vagy megsemmisül. Az őszi
ültetésnek a tavaszi felett átlag az az elő-
nye, hogy az ősszel átültetett fákcsák mind-
járt az átültetés után gyökrostokat hajtva
megragadnak és már tavasszal tökéletes vi-
rágokat teremnek. E mellett természetesen
mindig figyelemmel kell lenni az éghajlatra
valamint az ültetendő rózsák fájára, mert
hideg vidékeken vagy érzékenyebb rózsáknál,
milyenek a thea rózsák, a tavaszi ültetés
mindig biztosabb.

Az idők szorosabb meghatározásánál
lehetőleg figyelemmel kell lenni az időjárás-
ra úgy ősszel, mint tavasszal. A kemény,
vagy pláne fagyos idő, szárító szelek, igen
meleg napos idő, akadályozzák a megfogam-
zást, néha pedig lehetetlenné is teszik. A
kéreg legelőszőr is összezsugorodik s a nö-
vény lassanként elhal, ha csak gondos ápol-
ással a zavaró körülményeket meg nem pa-
ralizáljuk. Ha tavasszal szárító szelek ural-
kodnak vagy ilyenekre lehet számítani, ak-
kor halasszuk inkább pár nappal az ültetést.
Az előre felszedett fákat vagy a melegágy-
ban tartani. A beásás azonban ne legyen
csékely, mint rendszeren, hanem a fákat lehe-
tőleg koronájukig bele kell ásní, a földet
meglehető erővel rájuk taposni, megöntözni,
és a koronát szármával stb. befedve a kiszá-
radástól megvédeni. Ha később szelid, vagy
esős idő következik be, az ültetéshez azon-
nal hozzá lehet kezdeni, mert az ilyen elü-
tetett rózsák csak ritkán szokott elhalni. Ha
késő ősszel a kemény idő sokáig tartana,
hagyjuk a kiásott fákat ott, a hol vannak a
langyos tavaszi szellő megérkezéig.

Miképpen kezeljük a rózsá-
kat az ültetés előtt? Ha a növé-
nyeket az átültetésnél lehetőleg kevésbé akar-
juk zavarni, a gyökereknek nedvesség nélkül
lenni nem szabad; ekkor szívó munkájukat,
tehát életműködésüket annál előbb megkezdik.
Vigyázzunk tehát, hogy a gyökerek a leve-
gőn meg ne száradjanak. Ha az ültetés nem
végezhető azonnal, rakjuk be a fákat földbe,
fedjük be nedves ponyvával stb.

Ha máshonnan kapunk rózsafákat, ezek
hiányos becsomagolás mellett könnyen kiszá-
radhatnak. Ezen esetben fedjük be a fákat
valami 8 napra nedves földdel, akkor bizo-
nyára magukhoz fognak jönni. Ha a csomag-
lá a fagy behatolt, hagyjuk a fákat 4—5
napig becsomagolatlan valamely fagymentes
fűtlen helyen, például valamely pinczében,
hogy kiengedjenek.

Az ültetés előtt a megsértett gyökere-
ket a sertes felett sima metézzel el kell
távolítani, éppen úgy eltávolítjuk az oltott
rózsáknál a netalán jelenlevő vad hajtásokat.
Az ép gyökereket azonban megcsontítani
nem szabad, dacára, hogy ezt gyakran ker-
teszék is teszik. Erős gyökérzet jólétet biztosít
a növényeknek; miért vevők tehát el ezek
életkedvt a gyökerek elmeteszégetésével. Az
őszi ültetés esetén jobb az ágak metszését
tavaszra halasztani. A nemes fának csak a
esucsait szabad visszacsenteni, mert ekkor
a gyökerek hamarabb ragadnak. A tavaszi
ültetésekor azonban úgy a gyökér mint a
galymetszést közvetlen az ültetés előtt kell
végezni.

Miképpen ültessünk? A különálló
rózsafák gödrökbe, a sorba ültetendő bokrok
ellenben árkokba rakandók. A gödröket elég
szélesre kell csinálni, úgy hogy a gyökereket
összehajtogatás nélkül be lehessen rakni
s legyenek a gödrök oly mélyek, hogy a fák
oly mélyre illeszthetők legyenek, mint a milyen
mélyen eredeti helyükön állottak, az alacsony
törzsűek az oltási helyig, a magas törzsűek
pedig 15—20 cm. mélyen jönek a földbe.

Ha a fa mellé karót rakunk, verjük be
ezt az ültetés előtt a szilárd altalajba, ne-
hogy a későbbi beverésnél a gyökereket meg-
sértjük, s nehogy később besüllyedjen, mert
ekkor a hozzá kötött fát lehuzva, ennek gyö-
kereit meglazítaná.

A karó egyébiránt lehetőleg északfelé
álljon a rózsától, hogy a nap melegét attól
el ne fogja. A karó beverése után a fa tövét
a gödrőbe tesszük. A leglazább földet, de
nem trágyát, a gyökerekre hanyjuk és az
egészét lábunkkal gyöngén lenyomjuk. Ha a
gödör félig megtelt, annyi vizet öntünk bele,
hogy a föld iszapserű legyen s a víz be-
ívása után a gödör egészen megtöltetik, végül
azután újra öntözünk.

Ha ültetés után az idő enyhe, a rózsák
nemsokára megragad, és szépen kifejlődik. Ha
ellenben az idő zord, a frissen ültetett ró-
zsák néha négy nap alatt beszáradnak, a mit
a kéreg zsugorodásról könnyen észrevehetünk.
Ha a fákat különösen a törzsrel bírókat a
kiszáradástól megakarjuk óvni, csavarjuk be
őket, úgy a törzset mint a koronát mohába,
vagy szármába. Jobb azonban a fákat ilyen-
kor erősen a földre hajlítani, és 7—9 cm.
vastagon földdel befedni. A lehajlítás igen
könnyű akkor, ha azon oldalon a melyre haj-
lítani akarunk a fatüvé mellől egy ásó földet
kiveszünk. Ha a fákat pár hét múlva felál-
lítjuk, ekkorra gyökrostokat hajtának és a

rásbíróság előtt. Takács Julianna alsó-va-
dász nőnek az évek során át 10 törvénytelen
gyermek született, kik közül azonban hét
még csecsemő korában elhalt. E nő folyó évi
januar 29-én ikreket szült. Ezek egyike mássnap
február 12-én, a másik pedig négy nappal
később meghalt; s az előbbinek halála csak
az utóbbinak elhalalozásakor jutott tudomásra,
mert az anya azt eddig titokban tartotta. Az
ügyben azonnal vizsgálat indították. Az
ügyben kiderült, hogy utóbb elhalt gyer-
mekét, a szivtelenanya éheztetés által öl-
tette meg. A holttestet felásták s az orvosi boncz-
vizsgálat is igazolta a büntetést. Az ember-
telen anya ellen a szikszói járásbírósg rög-
pén megindította a büntényítő eljárást.

**Hogyan kell a táviratokat szöve-
gezni.** A táviró lényegesen különbözik a
postától az által, hogy a posta a leveleket
egymás mellett, a táviró a sürgönyöket egy-
más után közzvetíti. A táviró a villám szár-
nyával ellátott küldőncz, de egyszerre csak
egy üzenetet vihet. Ezzel meg van adva a
távirati levelezés alapföltétele: lehetőleg ke-
vés szó! Minél rövidebb a távirat szövege,
annál több sürgönyt lehet egy sodronyon
szállítani. Van tehát egy külön távirati nyelv,
melyet meg kell tanulni, melyet azonban a
közvétség kedvéért nem szabad világosságából
könnyen érthető voltából következtetni. Ke-
rülni kell a fölösleges czímzéseket, de már
számokat, melyeknek nagy fontossága van,
szárlé között betűkkel is írjunk ki, valamint
az idő meghatározásánál se kíméljük a hatá-
rozottabb jelzőnek is megemléstét. Aztán ne
hagyjuk el, ha kérdezní akarunk valamit, a
kérdőjelet. Az ily sürgönyt például: „Adhat
waggon repcztét napi áron” a czímzett is
másképp magyarázhatja, a feladó fél is más-
kép. Abból, hogy „holnap vonattal érkezem”
a várakozó nem tudja biztonságát, nem az
éji vonatra száll-e a sürgönyző, mely ugyan-
csak másnap érkezik a rendeltetési helyre. A
társaság fukarkodás és a nyelv kifuzamítása
egy-egy szó kihagyása kedvéért akkor lett
nyugalmi általánossá a táviratokban, mikor a
távirati díj husz szóra volt megszabva, s
azontul csak egy szó is egy új sürgöny ár-
ig lett megbírságotva. Most midőn az alap-
díj egyforma s minden szó csak két krajczár,
nincs ok erre a rendkívüli fősvényességre. És
mégis tényleg azt látjuk, hogy emberek, a
kik nem krajczárokat, de forintokat dobnak
ki haszontalanul minden nap, a táviratok szö-
vegezésénél néha egy vagy két szó megtaka-
ritása kedvéért török a fejüket, míg végre
csakugyan kisütik, hogyan — nem kellett
volna szerkeszteniök sürgönyöket.

**Hogyan teszünk próbára a vendég-
lök portásait.** A gyanu, hogy Spanga még
mindig Bécsben tartózkodik, felébresztette az
ottani rendbenben az óhajtsát, próbára tenni
a vendéglököt, miként gondoskodnak a sze-
mély s vagyon biztonságáról. E czéllal u. n.
kules-próbát tett. Éjnek idején megjelent
egy-egy detektív a portásnál s kérte *ik szá-
mu szobájának (találomra mondott egy szá-
mot) vagy egyszerűen az ezen és ezen eme-
leten levő lakásának kulesát. Néhány próba
sikerült is, gépiesen átnyújtott az álmos por-
tás egy kulesot s csak akkor tért magához,
midőn a detektív felfedezte kiletét s jól le-
hordta gondatlanságáért. E próbák kétségki-
vül nagyobb elővigyázatra fogják inteni az
illető vendéglököt.

Sötét történet. Párisi lapok szerint
egy párisi körházbeli orvost közelebb Niz-
zába vittek, hogy ott megmérgezze egyik be-
betegét, ki után egy harmadik személy busás
örökségre várt. Mielőtt azonban az orvos a
kiszemelt áldozathoz juthatott volna, ezt
egyik rokona magához vette és biztonságba
helyezte. A szomorú ügynek föltöbb drá-
mai részletei vannak, — írják a lapok, — de
azokat egyelőre el kell hallgatni. A mérge-
keverő orvost és büntetését elfogták.

CSARNOK.

A rózsák ültetése.

— Tavaszra. —

Az ültetés legfontosabb munka, melyet
a rózsaművelésnél végezni kell. Ha az ülte-
tés hiányos volt, a többi ápolás lehet bár-
mily kitünő és a fáradság mégis haszontalanul
füstbe megy, mert a növény további
tenyészése az ültetésen alapul, s ha ez nem
eszközöltetik kellő gondnal és elővigyázattal,
a rózsák csak nyomorlutan tengődik, migutol-
ára is kénytelen tönkre menni. Hálás felad-
atnak tartjuk tehát s rózsáültetésre vonat-
kozólag egy pár jó tanácsot adni; és tesszük
ezt kérdések és feleletek alakjában.

Miképpen kell a talajt aró-
zsa számára előkészíteni? —
A talaj, melybe a rózsák ültetetik, ne legyen
se felette nedves, se felette száraz, de lehe-
tőleg laza és puha. E miatt legtöbb esetben
szükséges előkészíteni a rózsák ágyát, vagy
az egyes növények fészket. Ne sajnáljuk azt
a kevés fáradságot, mit a talaj előkészítése
megkíván. Ezt legalább 40—50 cm mélyen
fel kell ásni és rigolirozni, úgy hogy a jobb
föld alól, a hidegebb és soványabb felülre
jőjön. Még jobb a rozsföldet egészen eltá-
volítani és composttal vagy jó kerti földdel
helyettesíteni. Jó lesz ásás közben a föld
közé jól elkorhadt istálló trágyát keverni.
Ily módon a gyökerek a mélysebben jó föld-
et, bő táplálékot kapnak és a mélyen fel-
hantolt talaj a nedvességet is jobban meg-
tartja.

IGÉRVÉNYEK

Magy. kir. nyeremény sorajegy
ápril 14 kézi húzására.

főnyeremény: 100.000 forint.

Egész 3 frt 50 kr.) bélyeggel.
Fél 2 frt 25 kr.)

3° Osztr. földhitel sorsjegy

ápril 16-iki húzására.

főnyeremény: 50.000 forint

1 frt 50 kr. bélyeggel.

Osztrák veres sorsjegyek.

Huzas május 1-én.

főnyeremény: 100.000 forint

napi árfolyamon.

Az iparegyesületi takarékos
hitelintéze'nél.

Hoff János-féle

malátakivonati egészségisör.
Ezren, kik minden reményről lemondottak már, ezen gyógyhatású italnak köszönik életüket s örvendenek neki.

Nyilvános köszönet

HOFF JÁNOS

urnak.

porosz kir. kereskedelmi tanácsosnak a koronás arany-éremkereszt tulajdonosnak, magas rendek lovagjának, Hoff János féle malátakivonati felfalójának és egyedüli készítőjének. Európa legtöbb fejlődési udvari szállitójának Bécsben.

Gyár: Graben, Bräunerhof, Bräunerstrasse 2 szám. Iroda- és gyári raktár: Graben, Bräunerstrasse 8.

Legkínosabb köhögés, légzései és torokhurut, mel, gyomor- és vesesebajok gyógyítottak ezen valóóságos kincstartalmát képező tulajdonságok által.

Egyetlen leányom, ki már 5 év óta heves köhögésben és mellfájásban szenved, a legborzasztóbb fél-lemre adott okot, midőn önnök egy hírlapi hirdetésére lettem figyelmeztetve s az ön jeles malátasöréből magamnak egy próbaküldeményt hoztattam.

Ezen időtől fogva, azaz januártól július elejéig leányom a malátasört és koncentrált malátakivonatot használja s oly jelentékenyen javul, hogy immárteljesen fölépültnek nyilatkozatom ki. Mi mindnyájan gyermekeink élete megmentőjének tekintjük önt s örök hálaóra érezzük magunkat kötelezve.

Neumarkt, 1881. augusztus 21.

Tisztelettel

Ichi H.

birtokosú Neumarktban, Stiriában

Raktárak Debreczenben: Csanak József, Riekl J. Z., továbbá Geréby Fülöp, Varga Lajos, Nagy Károly; Ujházi István. Nagyvárad: Jánky Antal, Nyiregyháza: Korányi Imre, továbbá az ország minden nagyobb gyógyszerárában. I. Budapesti zsibáros utca 7 sz.

Hirdetés.

Sz. kir. Debreczen város határán a f. évben eszközözendő s több ezer forintra előirányzott földmunkálatok felvállalására zárt ajánlati verseny nyitattik oly módon, hogy vállalkozni akaró ajánlatában távolságok szerint tegye ki az árakat például 30 méterig, 30 métertől 60 méterig, 60 métertől 100 méterig s így tovább fokozatosan 1000 méterig. — továbbá hogy homokon, fekete földön és külön szíken a kitértetett távolságig mennyiért vállalkozik, s végül a már kész utakon a mélykerékjavítások elegyengetési munkálatát négyzög méterenként mily árban végzi.

Az ide vonatkozó zárt ajánlatok alulírott tanácsnok kezéhez a f. ápril hó 16-án, azaz hétfőn délelőtti 10 óráig beadandók, a mikor is a beadott ajánlatok a mérnöki hivatal helyiségében nyilvánosan felbontatnak.

A vállalat biztosítása czéljából az ajánlatokhoz 200 forintnyi bántópenz mellékelendő.

Kelt Debreczenben 1883. évi ápril hó 10-én.

Csáky Gergely
tanácsnok.

A BUDAPESTI Ásvány VEGYÉSZETI GYÁR

ákácfa utca 35 szám,
ajánlatok következők:

!Rovar por!

svábok, oroszogár, (bűdösvörös) poloska, balha, mely és minden a világon létező rovar ellen, azonnal öltö hatású.

Egy 25 deka súlyú csomag, utánvétellel 50 kr.

Fém tisztító pomádé!

fém tisztító pasztának is nevezve, legnagyobb fajta csomagolással együtt csak 50 kr. Utánvétellel.

Pakány és egérméreg!

a legjobb, biztos hatása, azonnal öltö szer, jótállás mellett csomagolással együtt utánvétellel 50 kr.

Vörös tisztító por!

15 díszesen kiállított csomag 50 kr. Utánvétellel.

Bécsi méz!

friss, 15 légmentesen elzárt csomag kiállított csomag 50 kr. Utánvétellel.

KERESKEDŐK százezerben részestülnek, s kívánatra az összes gyártmányainkról árjegyzéket küldünk.

Üzlet megnyitás.

Alulírottak tisztelettel tudatják a n. é. közönséggel, hogy

KÉSZ NŐI RUHA

és

fehérnemű raktárakat

A Teleki-utca sarkán levő Tóth István-féle házban

(Frohnert szállodával szemben.)

a mai napon megnyitották, hol minden e szakmába vágó zikkék a legizlésebb kiállításban, a legjutányosabb árakon és pontos kiszolgálattal mellett található.

A n. é. közönség kegyes pártfogását kérve
Debreczen, 1883. márcz. 12.

Tisztelettel

Berényi és Társa.

Főraktár: Török J ur gyógyszerárában.

Budapestben, király utca 12-ik szám.

Curaçao français

de J. P. Laroze, chimiste à Paris.

A legkellemesb ízű, s a legegészségesebb francia liqueur az ebéd befejezésére. Minden ilyenmű italnál tökéletes, meg van benne a keserű narancsbéj kellemes íze, annak erősítő tulajdonaival. — Egy sem versenyezhet vele az ebéd előtt élvezni szokott étvágy-ébredtő s az ebéd utáni emésztést elősegítő italok közül. Ajánlására felhozhatjuk még azt a tényt, hogy Párizsban nincs közhely, hol ezt, miut az ingyenczek legkedveltebb italát, ne tartanák s talán egész Franciaországban alig van uralmaz, a melyben az asztal élveivel közül a francia Curaçao élvezete hiányoznék. Ára egy eredeti korsónak 4 frt.

Angol és francia illatszerek

Bayley & Comp.

Maison Violettel: Champaka royal Parfüm 2 frt 50 kr.; Clochette de Mai 2 frt 50 kr.; Goutte de Violettes d'Italie 2 frt 50 kr.; Extrait Pompadour 2 frt 50 kr.; Parfum Suave aux Brises de Violettes 4 frt 50 kr.; Savon Champaka 1 frt 50 kr.; Savon Fraîchisant (selyem boríték) 2 frt; Savon aux fleurs de Lys (selyem boríték) 2 frt; Savon Pompadour 1 frt 50 kr.; Savon Tridce 1 frt; Ess-Bouquet: kisebb üveg 2 frt, nagyobb 4 frt; Spring-flowers 2 frt; Jockey-Club 2 frt; Eau Athenienne 1 frt 50 kr.; Eau de Cologne valdó J. M. Faïne 1 frt, kisebb üveg 50 kr.; Vanille de Bully 1 frt 50 kr.; illatos szájgyöngyök (cachou aromatisé) 60 kr.; Eau deodorifrice du Dr. Hanoupe 1 frt 50 kr., 2 frt; Füstölő-papír 42 kr.; Chardin Pâte d'Amande à la fleur de Riz (kézműsor) 1 frt; Roger Cold Cream Glycerine 1 frt 20 kr.; Fay Pomade Satin 2 frt; Pâte d'Amandes liquide au Miel (kézműsor) 1 frt.

Dr. Romershausen

SZEM-ESSZENCZIÁJA

a látérok fentartása, helyreállítása és erősítésére.

Egy nagy palaez ára 2 frt 20 kr, kisebb 1 frt 50 kr.

Elbe melletti Aken Dr. Romershausen szem-esszenciájának egyedüli készítője dr. Geisz F. gyógyszerész.

Párisi peesét-tisztító.

Kitűnő jóságú szer, melylyel néhány perc alatt mindenemű zsír, olaj, szurok, fagygyú vaj, viasz, kő-ikenőcs, olajos festék, hajkén és izadtság által bármily kellemében, a ruhában selyem szalagban, barsonyban, keztükben, bu torokban, szobakárpitokban, azélmetszetekben okozott peesét ki lehet tisztítani. Ára egy üvegnek 1 frt.

Gróf Beleznay Arpád

fagyás elleni tinkturája,

mely az ekkorig ismert szerek közt a legjobbnak és leghatásosabbnak bizonyult be, s biztos hatása több bizonyítvány által meg van próbálva. Ára 1 forint.

PEPSIN-BOR

eladásával Magyarország és az osztrák tartományokra nézve egyedül csak

Török József gyógyszerész ur

Budapestben, király-utca 12 sz. bizott meg.

A fogadtatás, melynek készítőmennyem nemcsak a párisi, hanem az egész európai orvosi világban örvend, eleget bizonyítja azon kitűnő figyelmet, melylyel ezen az emésztő nézve nagyhatású gyógyszert készítetttem.

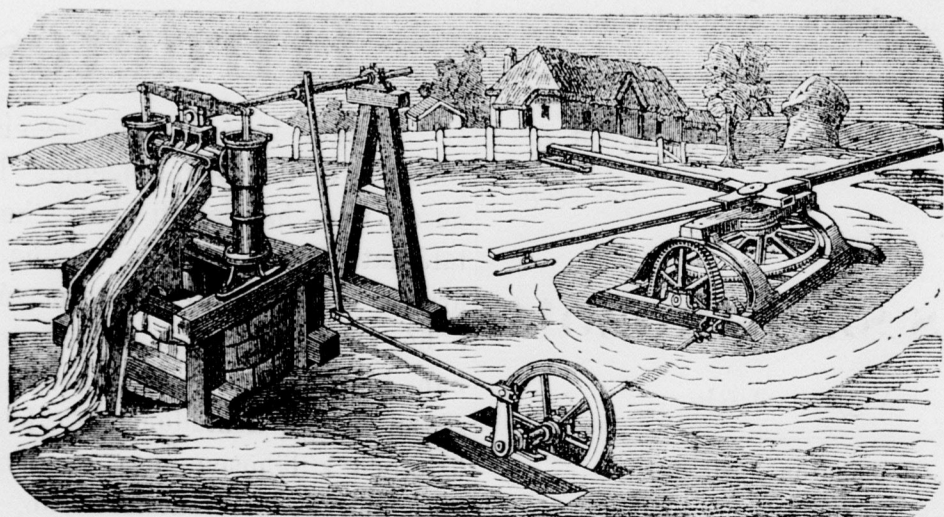
Mi egyébiránt e gyógyszer tulajdonosai illeti, az egész európai sajtóban közlött-ke utalok, melyben a legnagyobb tekintélyű orvosok a Pepsin sikerét bizonyítják. Aon gyógyszerész urak, kik eszert hozatni óhajják, sziveskedjenek TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerész ur főraktárához fordulni, hol is mint denkor ugyanazon jó minőségben és ugyanazon árért mint nálam, saját peesétemmel ellátott edényekben kapható. Ára 2 frt. 50 kr.

HOTTOT, BOUDAULT, gyógyszerészek Parisban.

Az első magyar gép- és tüztöltőszerszám gyár, harang és ércöntöde.

WALSER FERENCZ

BUDAPEST. ROTTENBILLER-UTCZA 66.

ajánlja gyárának korunk igényeinek megfelelően berendezett vízművi osztályát az ármentesítő tarsulatok, a megyei és magán mérnök urak gőzmalom- és gyártulajdonosok, a megyei városi közhatalóságok

és a gazda közönség becses figyelmébe.

A szivattyu-gyár készít

ármentesítő, körfuró, bányaszivattyukat

házi és gazdasági kutakat, vállalkozik

GYAPJUMOSODÁK, VIZVEZETÉKEK, GÖZ- és ZUHANY-FÜRDŐK

berendezésére és minden

VIZMŰ MUNKÁLATOKRA.

A gyár készítményeiért teljes jótállást vállal.

Kívánatra költségvetések és képes árlapok díjmentesen bocsátanak rendelkezésre.